

БҮРЯДАД ҮНЭН

СОВЕТСКОЕ СОЮЗАЙ КОММУНИСТ ПАРТИИ БҮРЯДАЙ ОБКОМОЙ.
БҮРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ. МИНИСТРҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетнэй 1921 оной
декабрин 21-нээ гарана

№ 112 (16935)

1985 оной майн 16, четверг

Сэн 3 мүнгэн.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГА-85

Хабарай наранай элшин шангадхаад, наруул газарта ороходог Хангидайн полимин хурьнын түрүүлэн гээжэ, ажлын механизаторууд хабарайнга хүдэлмэриг андһал эхилдэ амшалай. Энэ жэлдэ «Пограничный» совхозой Хяагтын-Адагай тракторно-тарьян ажалай бригадинд андһин полинуудтаа түрүүлэн гараһан байба.

— Совхозой түб һууринһаа тимшэе холо бэш юм. 3—4 модоной газарта, энэ гһээр үржөөд, ерээ, гээд ажахын ахмад агроном В. П. Воничков дуралдхна.

Дүтын хүтэл дабахтайнай сасуу нэвэрн газарта өсгөрдөһөн нүүдэл вагонууд удаан шэсөгүй харагдаадхна.

Тарилга үнэ эхилэнхэйбди. Энд хамта 680 гектар тарьяланайбди. Тэрэһинэй 382 гектарын паар болгодоһон юм. Тимшээнэ андһин полинуудтаа түржэн элдүрлэхэ аргатайбди. — гэжэ ахмад агроном хөөрэнэ.

Совхозой Бүрх Механизаторууд Зубар Рахматуллин,

ХАНГИДАЙН ТАЛАДА ХҮЛГӨӨТЭЙ

Толгат Курбаналиев, Сергей Попов, Юнус Хазатович Фарфудинов гһшд хабарай хүдэлмэрин түрүүлэн гээжэ, ажлын механизаторууд хабарайнга хүдэлмэриг андһал эхилдэ амшалай. Энэ жэлдэ «Пограничный» совхозой Хяагтын-Адагай тракторно-тарьян ажалай бригадинд андһин полинуудтаа түрүүлэн гараһан байба.

— Манай нэгдэхэ тракторно-тарьян ажалай бригадтаа 2458 гектар тарьялангай газар даалгаданхай юм. Эндһинэй эһлһэтэй газар гээшэ. Хура бороогүй сагта хүндэһэн ла юм даа. Тэд бид газар тарьялан элдүрлэһэн зонаһна системэ зүбөөр хэрэглэхэ оролдодхна, һүүлэй жэлһүүдтэ хара таряа эхээр тариад болонхойбди. Мянга гаран гектар таламэ хара тарьян эзэлхэ байха. Энэ жэлдэ тарьялангай газарта эзлэһэн үржүүлгэ эзлэһэн талмай үржүүлгэе. Манай коллектив гурьбадхи жэлдэ хамтын подрадай гуримар хүдэлдэг юм. Ажалай эхилдэхэй энэ түрүү арга бутлангай һайшаалдаа. Бригадинхай гһшүүн бүхэн даалгаданхай ажаллаа шанар һэнтэйгаар

бүтэхэе оролодог болонхой. Хамтын подрадае нэбэрүүлгэдэ мнэй бригадир Ю. А. Протопопов, тоо бүридхэгшэ Б. Б. Батогоренов гһшд хурбитаа оруулаа юм. Үнгэрһэн жэлдэ байгалийн угарил таарамжагүй байжа, һанһандаа хүрмэ үржэа албагүй һэн. Мүнөө жэлдэ газар шиг ийготой, угарса албаһал бээ. Оролодох хэрэгтэй.

Энэ жэлэй хабарай тарилгын хүдэлмэрид Хяагтын-Адагай бригадиндхи яһаа һайн бэлдэхэтэй. Хүсэ ехэтэй К—700, Т—150 түхэлэй 5 трактор, гэнжэтэ 9 трактор һайнаар заһаберилагдаха. Хабарай тарилга сэг болзортын үнгэрхэ түсэб батлагдаа юм.

Үржэ хүрмэ зүбэе мешинанууд түхөөрэгдэхтэй.

— Урда жэлһүүдтэй сасуула, мүнөө жэлдэ техникэ заһаберилагдаа ехэл анхарал хандуулагдажа, сэг болзортын заһаберилагдаа. Ажал хэрэгүүд эхилдэ алба байба. Намда ГАЗ—52 түхэлэй автомашинка, электро-тогуурин нүүдэл түхөөрлэг даалгаданхай. Эбэрһэн зүйлһүүдэе поли дээрһэн заһаберилаа ха

мөмбө даа, гээд мантай сугтаа эбэл саһан Олег Шанигин хөөрэнэ.—Мүн бэш бригадануудтайһе энэ талаар тухай мэрэгжэлтэ хүдэлнэ.

Тингэжэ хөөрлөдөөр СЭС-2.1 түхэлэй хэдэн селкэнүүдээр тарилга хэжэ байһан газарта хүрмэ ерәбди. Эндэ Анатолий Гончарук хэдэн залуу хубүүдтэй хүдэлжэ, туха сүлөөтэй.

— Терилгын харюусалгатай сөг эрэхэнэ. Эндэ нэгшэе үдэрөө гээжэ ёһогүйбди. Тимшэһэл бүхы техникэе һайнаар хүдэлгэхэ хэрэгтэй. Манай бригадинд 13 хоногой туршдаа тарилгава дүүргэхээр хараһан.

Хяагтын-Адагай тракторно-тарьян ажалай бригадын гһшүүд арбан нэгдэхэ табан жэлэй түгсэхэ жэлдэ ундао болон угарса ажаге, эрхим шанһетэй ороһоо таряа гүрлэһөө тушааха, нийтингэһэ малда бердам хүржэ тэжээл бэлдэхэе зорилгоһоо гһшүүд хамжаһа байһа.

С. РИНЧИНОВ.
Хяагтын район.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

ВАЙГАЛ-АМАРАЙ ТҮМЭР ЗАМАЙ БАРИЛГАДА БА АШАГ-ЛАЛГАДА ОНСО ШАЛГАРҢАН ХАБААДАГШАДЫЕ СССР-ЭЙ ОРДЕНУУД, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Байгал-Амарай түмэр замай барилгада болон ашагалгаа туйлагдаһан амжалтануудай түлөө, гол замые үргэлжэдхэ болзорһоон урид табилгы хангаһанай түлөө шагнаха:

Бүрэдэй АССР-һээ:

ГРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСАНАЙ ОРДЕНООР

Анисимов Валерий Михайловиче — нүүдэл оньһожоруулагдамал «ЛенинградБМСтрой» колоннын начальнигай орлогшо.

Бабин Василий Петровиче — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсарлгын 651-дэхи поездын электро-хабсаргаһа.

Базылев Николай Тимофеевиче — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсарлгын 669-дэхи поездын начальнигай.

Безридный Василий Ивановиче — «БМТоннельстрой» гэжэ берилгын управлениин 12-дохи тоннельнэ отрядтай проходо-чигуудай бригадир.

Бигуев Николай Павловиче — «Дальтрансстрой» трестын Таловска, түмэр бетон хэрэгсэлнүүдэй заводой ашаа тээдэг түхөөрлгын жоолоһон.

Болдовский Владимир Васильевиче — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын автобазын начальнигай.

Власенко Константин Сеостяновиче — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсарлгын 708-дэхи поездын бульдозерой машинист.

Гавенко Виктор Федоровиче — «БМТоннельстрой» гэжэ берилгын управлениин 19-дэхи тоннельнэ отрядтай проходо-чиги.

Денисова Зинаида Ивановна — Бурядай «Забайкаллес» гэжэ үйлдэбэрин нэгдэлэй Сэлэһин модоной базын оператор.

Дергачев Анатолий Григорьевиче — «Запбамстроймеханизация» трестын 136-дэхи оньһожоруулагдамал колоннын начальнигай.

Дубинко Леонид Григорьевиче — Байгал-Амарай түмэр замай барилгын дирекциин автомобилни жоолоһон.

Заволнин Борислев Захаровиче — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсарлгын 597-дохи поездын начальнигай.

Зюзин Альберт Васильевиче — «Запбамстроймеханизация» трестын 137-дохи оньһожоруулагдамал колоннын начальнигай.

Касанов Рудольф Изяевиче — «БМТоннельстрой» гэжэ барилгын управлениин ахмад инженер.

Кокорин Михаил Ивановиче — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсарлгын 670-дэхи поездын замай монте-руудтай бригадир.

Кочарова Мария Георгиевна — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсарлгын 581-дэхи поездын шэрдэгшэ.

Копылов Анатолий Ивановиче — «Мостостройиндустрия» трестын Улаан-Үдэн Е. Ф. Коженинчов нэрэмжэтэ хүүргин түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой автомобилни жоолоһон.

Крючков Николай Ивановиче — КПСС-эй Бурядай обкомой талгае даагша.

Либин Владимир Александровиче — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсарлгын 607-рохи поездын модо-шо дахын.

Литвинцев Александр Емельяновиче — «Запбамстроймеханизация» трестын 135-дэхи оньһожоруулагдамал колоннын эскаваторай машинист.

Максимов Владимир Антоновиче — «БМТоннельстрой» гэжэ берилгын управлениин 18-дэхи тоннельнэ отрядтай проходо-чиги.

Максимов Гунар Карловиче — «Ригапострой» трестын «Латбамстрой» барилга-хабсарлгын управлениин комплексно бригадир бригадир.

Маслов Дмитрий Федоровиче — «Бамтоннельстрой» гэжэ берилгын управлениин 21-дэхи тоннельнэ отрядтай проходо-чиги.

Маслов Николай Владимировиче — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын заһабарилгын-прокатна баазын электромон-тер.

Мешков Иван Павловиче — «Вамтрансстройпромп» трестын 88-дэхи тухай шэрдэгшэ управлениин эрлэгшэ.

Москаленко Василий Степановиче — «Бамтоннельстрой» гэжэ берилгын управлениин 21-дэхи тоннельнэ отрядтай слесарьнүүд-хабсаргаһадай бригадир.

Мунуев Владимир Викторовиче — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын 140-дэхи оньһожоруулагдамал колоннын авто-мобилини жоолоһон.

Мурашкин Григорий Ивановиче — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын автобазын автомобилни жоолоһон.

Мухаров Ратмир Петровиче — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын паркомой секретарь.

Нартов Александр Ивановиче — Северобайкальск станциин локомотивна депогой машинист.

Огородничук Ярослав Дмитриевиче — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсарлгын 581-дэхи поездын замай монте-р.

Палакулес Антанас Казимировиче — Паневежск жэшэтэ барилгын трестын барилга-хабсарлгын «Литбамстрой» поездын ахмад инженер.

Раднев Владимир Доржиевиче — КПСС-эй Баунтын райкомой нэгдэхэ секретарь.

Семенов Дмитрий Семеновиче — «Запбамстроймеханизация» трестын 142-дохи оньһожоруулагдамал колоннын автомобилни жоолоһон.

Стойнова Любовь Андреевна — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсарлгын 575-дэхи УРС-ын хилэмэ бар-риша.

Сунов Сергей Николаевиче — «Запбамстроймеханизация» трестын 136-дэхи оньһожоруулагдамал колоннын эскава-торай машинист.

Тарасенко Василий Ивановиче — «Запбамстроймеханизация» трестын 138-дэхи оньһожоруулагдамал колоннын начальнигай.

Татарников Анатолий Ивановиче — «Бамтоннельстрой» гэжэ берилгын управлениин 2-дохи автобазын автоколоннын начальнигай.

Терехов Виктор Николаевиче — «БМТоннельстрой» гэжэ берилгын управлениин 12-дохи тоннельнэ отрядтай автомоби-лини жоолоһондай бригадир.

Торонов Михаил Николаевиче — Зүүн Сибириниин граждан авиациин управлениин кораблин командир.

Хайруллин Рашит Харисовиче — «Бамтоннельстрой» гэжэ берилгын управлениин 18-дэхи тоннельнэ отрядтай проходо-чиги.

Цыденов Даши Нимаевиче — «Улан-Удэтрансстрой» трес-тын барилга-хабсарлгын 834-дэхи поездын модошо дархашуу-лай бригадир.

Шапка Владимир Аркадьевиче — «Бамтоннельстрой» гэжэ берилгын управлениин 21-дэхи тоннельнэ отрядтай проходо-чиги.

Ширяев Виктор Николаевиче — «Запбамстроймеханизация» трестын 161-дэхи оньһожоруулагдамал колоннын буль-дозерой машинист.

Шитиков Юрий Викторовиче — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсарлгын 608-дэхи поездын замай монте-р.

ДААБАРЯА УЛУУНЭ

Сэлэһин «Бестужевский» совхоздо дүрбэн бүлүүр стан-ци сабшалан уһална. Энэ жэлдэ үбнэ ногооной һайн угарса абыхын туша 60 мянган кубометр тоһон халагдаха. Тимшэ-дэ 4000 тоһон органическа үтэжүүлгэ совхозой тарья-ланда сабшалада гаргагда-ба, 400 гаран гектарта мине-ральна үтэжүүлгэ оруулагда-ба.

СМП-50/80 түхэлэй нүүдэл бүлүүр станцинуудай машини-стүүд аха дүүнэр Алексей ба Михаил Кулаковууд, Иннокентий Коломин, Павел Мангиров гһшдэ Погромный гэжэ газар-тай сабшалан уһалдаха, үдэр бүри даабаряа дүүргэнэ.

Р. БАЛДАНОВ.

ГАЗАР ҺАЙЖАРУУЛАГА ГАБТАГАЙ ХӨӨР НАРА

ҮДЭРЬӨӨ ҮДЭРТЭ ҮРГЭДЭНЭ

Байгша ондо ногооной тогу-рууртай баян угарса ургуула-гдахы тэмсэлдэ срсһон Улаан-Үдэн районий Ивалгын тур-шалга-үйлдэбэрин ажахын ме-лиораторнууд габшалангай хурһэ а һ а ж а р у у л х а хүдэлмэрэ аябуужа түхүүй. Хэбэрта саһанай заһабери-сасуу лугомелиоративна оло-һожоруулагдамал отрядтай ме-ханизаторнууд даалгадан сабшалада наг шөбжэ — элгя-жа тараһан. минеральна үтэ-жүүлгэ орууһан байна. Ажа-һын ахмад мелиоратор Н. Г. Богдановай ударидад луго-мелиоративна отрядтай гһшүүд мүнөө сабшалада 2 мянган тоһон минеральна үтэжүүлгэ оруулжа, дүрбэ мянга шахуу

нүүд нурган бэлдэгдэдэ гээшэ. Тимшэжэ жэл бүхэндэ тус училциин дүүргэһэн олон залуушуул Ивалгын ОПХ-да ажаллахаар үлэнэ. Энэ жэлэй хабар мелиоративна хүдэлмэ-

гектарта 40 мянган тоһон органическа үтэжүүлгэ гаргажа тарагаа.

Үблэдэ энэхэ луговодуудэй зөв эхээр тошо, мууһа хүрхгэнэ юм. Тимшэжэ фарилгын эхилхэнэ урид ЛМО-ой механизаторнууд хахалга-дон полидо наг шөбжэ зөө-жэ, минеральна үтэжүүлгэ орууһан байна. Мүн мелио-ративци хэдгэнһэн газараа һай-наар уһалха хүдэлмэри мүнөө түлэг дундаа аябуулагдана.

Ажахын түб — Ивалга посе-логто техникэе мэрэгжэлэй 38-дэхи училциин тухинхэй юм. Тэндэ мелиоративна хү-дэлмэридэ хабаадаһагдаха ме-ханизаторнууд, томо крануу-орлуужа, экскаваторы машини-ст-

рид ажаллаха мэрэгжэлтэй хорьод хубүүд тус ажахида эбгаа. Тэдээр мүнөө баян угарсын түлөө аха нүхэдэй-гөө хамта үргэнөөр тэмсэчэ байһаха.

ОПХ-гай партиине, профсо-юзай, комсомолой организа-циин залуушуудга горитойһон туһа хүргэдэг. Илангага ПТУ дүүргэһэн хубүүд басагадта шэжэ техникэ даалгаа үгэдэг, эрилтэ, хэрэглэмжэе хэс-дөөр хангаһа оролодог юм.

В. МАТВИЕВСКИЙ.

УРАГ ДЭЭРЭ: Ивалгын ПТУ-гай булг нургадга аха-лгша мастер В. И. Грыдинтай (дундан) ээлжэтэ хэһээлдэ.

Авторай фото.

ГУРБА ДАХИН УҢАЛХА

Хурьын совхозой луговодууд хабарай эдэ үдэрнүүдтэ га-бшайгай хурһэ хүдэлжэ бай-һа. Габшайгай хоёр һарын эхилхын урда тээ совхозой дирекци аяр сабшалан дээрэ хэнэй зөвө хүдэлжэ, зөвө хэды хүнөө бүридхэб гэжэ түсэблэжэ, луговодуудай хэжэ хүдэлмэринэе тодорхойлоһон байна. Луговодуудай зөвө бу-хэн гурбан хүнөө бүридхэнэй. Хайл гэжэ газарта коммунист Василий Батуевич Ринчиновэй даадг коллектив ажаллаа. Бэлшэр, Бааза гэжэ нуга саб-шалан дээрэ КПСС-эй гһшүүн Н. Жигорвай ударидадга зөө-ногшид хүдэлжэ байна.

Доодо-Нугин зөвөне дүр-шэлтэй тарьяһан Бато-Мунко Гермаевич Самбуев хүтэлбэ-рилнэ. Тэдэнэр мүнөө сабш-аланга хорьолоо нургаагуудые бэлдэнэ, үбнэ һурһлэ шар-гануудые дөрхөлнэ.

Газарай үржэл һайжаруул-ха габшайгай хоёр һарын гур-шад эдэнэр 4000 тоһон наг шөбжэ шэрхэжэ, 320 тиктор га-зар хүндэруулжэ, 1150 гектар борнолох, 50 гектар талмай-да дискэ шэрхэжэ түсэбтэй.

С. ХАМАГАНОВА.

СОЦИАЛИЗМЫН НАЙДАМТАЙ ХҮЯГ

Русаков, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министруудай Со-вездэй харюусалгата хүдэлмэ-рилгэһэд, сэргэй элэтэ ежэ начальнигауд, хэдэ хэдэн ми-нистерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилгэһэд, партийна, совет болон ний-тин эмхинүүдэй түлөөлгөһэд, дейнай ба ажалай ветеранууд президиумдэ һуугаа.

Социалис оронуудһаа СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлгөһэтэ эмхинүүдэй тог-гойлогшоот, Нэгдэмэлт Эсбэ-сэттэ Хүсүнүүдэй генеральна штабай түлөөлгөһэд энэ байл-саба.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков «Эб найрамда-лай ба социализмын аша ту-һада тогтоогоһон хэлбэри» гһшээн эхилдэх хэ. Мүнөөдөр аха дүү оронуудай арядууд-тай хамта совет ард социал-ист гүрүнүүдтэй өөһдүгэй хамгаалга сэргэй-политическэ холбооной — Варшавска До-говорой 30 жэлэй өбө тэм-

дэглэмэ байна гэжэ тэрэ хэл-лэ. Болгарини, Венгрии, Гер-манин Демократическа Рес-публикни, Польшын, Румы-ниин, Советскэ Союзтэй ба Чехословакиин партийна болон гүрэнэй дэрдэн ажал аябуу-лагшад хаяхан болоһон үлгэ-дэһин дүнгүүдээр энэ ойн баяр нэбэрэнхэй байна. Энэ дуулалгын үедэ Варшавска Договорые үшөө 20 жэлээр һунааха тухай протоколдо нэг-дэн дуугаар гар табигдаа һэн.

Нэгдэл болон жагсаалдаа сазалдак бэлхүүнүүдэ, соци-ализмын харза, байдалын хэбэргэраа сахин хамгаалгы, хамтэ дээрэ бата эб найрам-дал хангаһа хани харилсаата социалис оронуудай аха дүү партинуудай, арядуудай эрид шиндэнхэй байһае Варшавска Договорын үлгэрүүдэй улхасууды-лан аюулгун байдаһа аша туһада зэриулагдаһан поли-тика дэбхитэйгээр бэлүүг-

дэг, үүсхэл гаргадаг байһан-дэнь бидэ омогхохо эрхэ-тэйбди гэжэ элидхэлшэ тэм-дэгтэ.

Аха дүү оронуудай нийтэ ихэн һанал бодолые, хүсэл эрмэлзэлэй элэрхэлгэн ху-руулжа, Варшавска Договорой эхит, тэрэнэй дэрдэн оргил-Политическэ Зүбшэлгын ко-митет улхасорондын оршо шухала асууделнуудые бүтэ-мжэтэй һайнээр шийлэхэ хлг-гэ зэмүүдэе хароһана, түг-шүүрилтэ байдалай мухар-далгэһэе гэрхаа арга эздэг байна. Манай хамгаалгын холбоон дайнай аюулые усдан зайсуулаха, бүү эбсэгүү-дэе, илангага ядерно эбсэг-үүдэе хэзаралаха бодото программа хараһана.

Варшавска Договорой хаба-далга оронуудай дуралдан-нууд хоорлуулгынүдтэ хаба-далгашад ахарагдаа, Нэгдэ-мэл Нацинуудай Организаци-лд табигданхай, Баруунай оро-нууд элдэнэй харюу үгээ эһотой.

Социалис хани нэгдэлтэ гүрэнүүдэй хани барисаан, нийтэ харилсаан савшадаһые хужмта бэлхүүнүүдгэхэ юм гэжэ совет хунууд эгитэн най-дана гээд К. В. Русаков элид-хэлһэгээ түгсэхэдэ хлээ.

Аха дүү оронуудай жагсаал, тэдэнэй экономикаһа ба өөр-гөө хамгаалха хүсэн, улхас-оорондын оршом соо аябуу-лануудайн нэгдэл хэдэ хун түрэлтэнэй амгалан тайбан өрөөдэһэн түлөө тэмсэлдэ да-блэдэгшгүй хүсэн болон гэ-жэ баярай суглаан дээрэ үгэ-хэлгэһэд тэмдэгтэ. Ажаба-ха талаар хүнэй нангин эрхые ершалан хамгаалха, бата эб найрамдал хангаха гэжэ һэн баяраһан олон миллион хунууд-тэй урда, мүнөөнэй ба эрээ-дүйн үетэнэй үмэнэ манай үеһин хунуудэй гол зорилго болон бшуу. Нэгдэмэлт Вар-шавска Договорой эхит имгал-тал энэ һайн һайхан үг зорил-годо алба хэнэ.

(ТАСС).

ПОРБАЧЕВ
ОШОХОЁ
ДОБО
Генеральна
С. Горбачев
15-дэхи
добо.
Политбюро-
А. Алиев, В. И.
Н. К. Лигачев,
Н. А. Тихонов,
он болон бусад
ногууд дээрэ М. С.
гэһэн. [ТАСС].

ИЙНА
ДУУДЭЙ
РАЛДА
сүздээ
төмөр
полит-
оной майн
гэдэхэ гэжэ
комой пропа-
гандацин та-

Редактор
Р. Б. ГАРМА

Государ-
АССР по
и княз-
Теленга 35,
с 04649.

АГААР, УНАЯА АРЮУН СЭБЭР БАЙЛГАХА

Электровоз, тепловоз, пассажирская вагон, станогий хэрэгсэлүүдийг захбаралдаг, олон янзын запасны частнуудыг бүтээдэг, буудал, шэрээ болон үнгээт металлнуудыг хайлуулагд мөнай завод Зам харилсааны министертэйн эгээл томо предпритиунуудийг эгээл юм. Заводойнай коллектив үйлдэбэрин хэзэ эхэлсэн үеэс бэлүүлхээд гадна, оршон тойронхи байгалидаа эзэн ёоор, гамтайгаар хандаха гэж оролддог гэжээ.

Заводойнай байгаа хамгаалгын эхн 55 эмхид 5520 хүн ородог. Цех бүхэндээ, тагнуудтай тиймэ эхн эхмүүнд байгуулагданхай. Тэдний эдэх оролдлоор заводой дэбисхэр дээр, хүдэлмэришдэй ажнуудад послолгоо гурбан мянган модон, 15 мянган хөвг буулгагдаа, 30 мянган сээг жэл бури таргадаг байна. Тийхээд «Намарай хэвсгүүд» гэжэн выставка байгалидаа дуртайшуулай ёһотой хайндэрын болонхой.

КПС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министруудай Советэй болон Верховно Советэй Президиум-ий Байгел далайн байгалийн баялгыг ашглаха ба хамгаалха талаар нэмэлт хэмжээнүүд тухай шийдэбэринүүдэ бэлүүлэн, агаарай ба унахай ариг сээр байхын тула завод

Сэбэрлэлгын тухээрлэгнүүдэй ховордоо ээлжэээй 1977 ондо ашгаглагдаа ороходо, үйлдэбэришдэй хэрэгсэлдээн бүхэ унаа дахинаа хэрэглэгдэдэг болоно юм. Станци худэр бүлэгдөөд, шүүгдэнэй унаа кузнецкэй, инструментальна, булад болон шэрээ шүд-

чехүүдтэ ехэ худэлмэри абуулагдана. Жэжээлхээ, шэрээ шүдхалгын цехтэ тухсай тухээрлэгэ тохдогдоно. агаар руу тортог хаялга 30 тонноор доошолоо хэн. Оршон тойронхи агаар бузарлагад заводойнай 68 томо соргын 63-иний гэз сэбэрлэдэг, тоотог усадхадаг тухээ-

дахин хэрэглэгэ, чехүүдэй дэргэдэ ГСМ буулгаха бетон хушлатай талмай бэлдэгэ, тонохой адхархан газарай хурхай мэлтажа хаялга гэжэ мэтэ болоно. «Ол, горхонуудэ болон сээрмүүдэй үйлдэбэришд хэрэглэн унаа бузарлагахуй» гэжэн тухсай инструкци заводонмай тухай охдогдоно. Ажалда орошон худэлмэришдэ, инженерно-техническ худэлмэришдэ тус инструктитай нэн түрүүн танилсадаг.

Сэбэрлэлгын тухээрлэгнүүдэ ашглаха, тэрэнэй худэлмэришдэ ашглаха 70 хүнөө бурдэнэн албан, тэршэлэн арад хинталын тухсай пост байгуулагданхай. Харин байгша ондо унаа—дулаагаар хангалын цехтэ орошон тойронхи байгали хамгаалха тухай үчэстэ эмхидхэгдэ.

Байгали хамгаалха талаар манай заводто бүхэ юумэн гэжэ байнаар хэдэн гэжэн аргагүй. Угаабарин холисонүүдэй хорьё усадхаха бодосүүд талдаадаг. Вакуума машиннуудэй эбдэхээд, газрстанцин худэлмэришдэ гээд ушаруулагддаг. Тэршэлэн сепаргэн тухээрлэгн оёор соо шүүгдэжэ тунанэй элшэ шорой сэг үргэлжэ гаргагдаагүй, тэрэнээ уламжалан, гальваническа отделнин унаа мууаар сэбэрлэгдэнэ. Эдэ мэтэ шийдэхэдэгий асуудалнууд али олон гаражал болоно.

В. ОРЛОВ,
Байгали хамгаалгын бүлэгтэй түрүүлэгш.
ЛПР-эй ахмад инженерэй орлогшо, техническ эрдэмтэй кандидат.

эх оролдолог гаргана. Тийхээ хаягдаа суглуулагд галараа гордо сооһоо нүүлгэжэ, худөө абаашаабди.

Харьковай «Ипроравотранс» институтай проектэр сэбэрлэлгын тухээрлэгнүүдэй барилга заводотнай үшөө 1970 ондо эхилэн юм. Сэбэрлэлгын тухээрлэгн 500 мянган тухээрлэгн сэнтэй түрүүшын ээлжэн ашгаглагдаа оруулагдаа, газогенераторна станцин унаа хаягдахаа болжио, дахинаа ашгаглагдаа болоно байна. 1971—72 онуудта түмэр хэрэгсэлүүдэе гадаад холимог шэнгэн бодосүүдэ сэбэрлэхэ гурбан блок баригдаа. Тийгээ вагонно, дизельнэ чехүүдэй, локомотивна комбинадай угаабарин холисонүүд реагентын хуөөр сэбэрлэгнүүд тухсай тухээрлэгнүүд шүүгдэдэ, мүн лэ дахинаа хэрэгсэлдэдэ болоо хэн. Тийгээ бузарлагадан унаа хэргэ дахэяа болнон байна. Мүн лэ гальваническа отделнин ээ ородог хорото бодосүүдтэй унаа реагентнэ станцида сэбэрлэгдэжэ эхилэ бэлэй.

халгын чехүүдтэ дахинаа үгтэ хэвөө гадна, сэбэрлэгдэн унаа Үдэ гол руу урахуулагдажа эхилэ хэн.

1983—84 онуудта локомотивна, вагонно комбинадуудай унахай техническ тухээрлэгнүүд сэбэрлэлгын станцинуудтай соргонуудаар холбогдожо, үйлдэбэришд хэрэгсэлдэн унаа мүн лэ сэбэрлэгдэдэ, дахинаа бусаагдадаг болонон байна.

Тийгээ заводнай унахайгаа нөөс баялга тээ ёһоор хандажа, тэрэнин хиндэ гаргашалхаа болнон юм. Унахай нөөс баялгыг эхлээ худэлмэришдэ түлөө заводэй СССР-эй ВДНХ-гай мүнган медальар шагнагдаан юм.

Оршон тойронхи агаарын утаа унараар, тортоогоор бузарлагыг усадхаа зорилгоор шүдхалгын чехүүдтэ зарим тэдэ худэлмэри хэгдэ. 1981 ондо булад шүдхалгын цехтэ шалг сэбэрлэдэг тухээрлэг, фильтр-пресс табигдаа, циклон шүдхалгтэ, хүлээл үеэ шэрээ болон эдэд шүдхалгын

рэлэгнүүдээр хангаданхай. Хорото зүйлүүдэе тараан хаядаг соргонуудай амһарта тодогдогон сэбэрлэлгын тухээрлэгнүүдэй ашаг урьдэ ээлжүүлэхэ хэмжээ абууланууд заводой түбэй лабораторин санитарно-промышлелна бүлэгтэй хуөөр бэлүүлэгдэдэг.

Агаары сэбэрлэе хамгаалха, тэрэн худэр хорото утаа унаар гаргалгыг хороохо зорилгоор эхэ худэлмэри заводотнай хэгдэнэ. Харьковай «Сантех-проект» институтай эхэн проект Гидромехобсерваторитой үлбэшин хэлсэгдэжэ байна. Тэрэ пресектын хайшаагдаа наан, оршон тойронхи агаарнай бүдэрлэгнэ усадхаа зорилгоор шүдхалгын чехүүдтэ зарим тэдэ худэлмэри хэгдэ. 1981 ондо булад шүдхалгын цехтэ шалг сэбэрлэдэг тухээрлэг, фильтр-пресс табигдаа, циклон шүдхалгтэ, хүлээл үеэ шэрээ болон эдэд шүдхалгын

МЭРГЭЖЭЛТЭЙН ЗҮБШЭЛ

ХАЛУУН ХАНА ЭХИЛБЭ

Сөөд таридаг хүнүүдэй худэлмэрин халуун хана ёһо оронхой. Бэрхэ эзэд гэжээ саһанай хайлажа эхилхээд, шигиён баржа абха гэжэ оролддог. Удаан үржэжээ модонхойгоо хэр үлбэжэ шилдэг. Яблон (рябнитэ, полукультурка), слива-нүүдтэ санитарна талаһан хандажа, хатаһан ба хуарһан халаанууданай хүнлэгдэг гэжэ. Хуалхан газарайнга а шэрхис аргалан, тухсай заммаха турхидэг ааб даа. Камифоль, парафин, нигрол гурбанһаа юрын заммаха бэлдэжэ болохо юм. Консервын түмэр банша соо камифоль парафин хөөрөө халажа хайлууладо, хүрэнтөөд байхадан нигролоо хэжэ, хайса худхаха хэрлэгтэй.

Хүр модон кривонийн хөөрөө хатаһан халаанууданай хайса сэбэрлэхэ шухала. Үндэһэнэй орхон уржага байһан хуушан халаануудыг мүн лэ хуалха абал дээрэ. Нэгэ эшэ соотэй дун хамта 20—25-һаа дээш халаа байха ёһогүй. Хуушан халаануудыг узуураар хуалха юм. Тийгээ үрлэхэдэ, таяат зохио байха. Вишини 5 жэл хүснэд бүхэ халааа үгэ хэжэ шухала.

Апрелин хуушаар гү, али майн хээр (байгалийн эрхэ байдлаһаа дулданд) яблон, малина, гүлээрэгнэ гэжэ мэте үбэлжнэ хушалтаһаа сулөөлдэг. Яблонин нэгэ һөөг дээрэ гол түлбэ 6—8 томо халануудыг үлэхэ хэрэгтэй.

Малинын эмээс үгэнэй, хуарһан үдхэршлэн халануудыг сепаторын таржаа хандэ. Малинын бүхэ зуруудай погонно метр бүхэндэ 20—25 гэгээ һайн шүдхүүд хоорондоо 15—20 сантиметр зайтайгаар үлэхэдэ эрэгтэй. Тийхээ зуруудай үргэнжин 50—60 сантиметр байха ёһотой юм.

Шасаргана мүн лэ өөрнө гуримар харууһагдажа эзэргэжэ. Тэрэнин тарһан жэлдэ гансал хурай шүдхүүдэ үлбэжэ түгээ абха юм. Савадха өөлдсүгэй, тулоур халанууданай сулөөлэхэ забарилтай, Ховр жэл соо нэгэ дөһин лэ һэргээжэ хүсэлтэйгээр зарим үлүү халаанууданай тэрэнин хүнлэгэ шухала.

Хабарчаа газарын хэрхилгүүд 10—12 сантиметртэ зургад хоорондын малталта хэдэдэ. Хурһэнэй шигтэй байха үедэ тэмээшлэ оруулагдаа һайн байха. Хэрбээ саадтай һая хуулагдан залуу һаян, дүрбэлжмэ метр газарай (килограмм үржэл, 20 грамм амманча селитр, 15—20 грамм суперфосфат, 15 грамм калийна дэбжа оруулагда.

Ураһээ үгэнэ эхилэн саадта доозонуудын дээшэ байха ёһотой.

Манай республикын эрхэ байдлаа зунэй түрүүшын хөдөдэ шинг нойтон бага байдэг гэжээ. Тийхээ шигтэй үндэһэнэй лаб хурхээр үлбэхэ юм. Яблон, слива, вишня, хээр модон, кривоний, малина 7-8 хоноод лэ һайн үлбэхэ шухала.

Б. ШРИПНИМБУЕВА, республиканы үр-жэмээлэй станцин ахмад эрдэмтэ худэлмэришдэ.

СПОРТ

НОНИРХОЛТОЙ НААДАН

Эршүүлэй дунда уласхоорондын дамаар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө хөхөд финалай мурьсоон Улаан-Үдэ хотын түмэр замшадай клуб соо эхилбэ. Ураглей, Сибириин ба Алас-Дурна зүгэй зононуудай, Москва болон Ленинград хотонуудай суглуулагдмал командинуудай 26 бэлитгэй бэрхэ даамшад, тэрэ тоодо уласхоорондын классай спортын 1 мастер, спортын 12 мастер эдэ өхэ мурьсоонд хабаадана.

Хөөрдохи наадан илангаһаа шанга тэмээлд үнгрэбэ. Улаан-Үдэин 43-дахин хургуулин 10-дахин классай хураһаа, спортын мастерта кандидат Юрий Малин иотагайгаа хуугдэй спортын хургуулин тренер Мүхэ Базаровыг шүүбэ. Яхадай АССР-эй спортын мастерта кандидат В. Хорин—Курганска областһоо эрһэн спортын мастер В. Деминин, Кемеровск областин «Центральная» шалтын электросельск спортын мастер Н. Цирков Амурск областин мастерта кандидат А. Ялякович илангаһаа байна.

Яхадай АССР-эй «Урожай» бүлгэмэй областной советэй хуугдэй спортын хургуулин тренер, уласхоорондын классай спортын мастер Игорь Никифоров гоё һайхан. Һүбэлгэн бэрхэ наадаараа сугларгаһаа һонирхуулна. Тэрэ социалист оронуудай даамшадай хоорондо үнгрэгдэһэн уласхоорондын мурьсоонд хөөр дахин илалта туйлаһан юм. 1980 ондо Москвада үнгрэгдэһэн нимэ мурьсоонд тэрэ онсо шалгарһан байгаа. Эдэ бүгдэһэнгөө түлөө уласхоорондын классай спортын мастер нэрэ ээрэгдэ хүртэжэ. Гадна И. Никифоров «Урожай» бүлгэмэй Россин советэй зургаа дахин чемпион болонон. Түбэй советэй үгтэһээлэй наадаана хөөр дахин шанда хүртэһэн байха юм. РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мурьсоонд дүрбэдхэй һуури эзэлһэн намтартай.

—Манай Яхад орондо даамда дуратшуул олон юм. Гол түлбэ «Урожай», «Спартак» бүлгэмүүдтэ спортын энэ зүйл хүжөөгдэдэг. Мунөө республика доторнай спортын 21 мастер тоологдоно. Би 1962 ондо даам наадажа

эхилэ хэм. Харин 1968 онһоо уласхоорондын дамаар һонирхонхой. Республикыгаа чемпионы нэрэ ээрэгдэ гурба дахин хүртэһэн байна», гэжэ Игорь Никифоров хөөрэнэ.

Энэ үдэр тэрэ манай республикын «Урожай» бүлгэмэй тренер, спортын мастерта кандидат Ф. Завелинский наадаһаа, түрүүшээр гэнсүү байдалтай байбаше. саашаа даа нүхэрлэнгөө алдууе шамаргаар хэрэглэжэ, илалта туйлабэ.

Спортын мастернууд А. Чеков (Эрхүү)—А. Санникович (Свердловск), В. Беляев (Эрхүү)—П. Безбородов (Улаан-Үдэ) шүүһэн байна.

В. Вейшман (Ленинград)—С. Харнов (Красноярск), В. Богороган (Горький)—А. Кайро (Эрхүү), В. Игумнов (Улаан-Үдэ)—М. Ярош (Кови АССР), И. Костионов (Москва)—А. Кириев (Камчатка), Ю. Кириллов (Свердловск)—В. Зинкевич (Благоевск) гэжэдэй партинууд тэмээлд дүүрээ.

Буряедай багшанарай институт дүрээд, Эдэйн районной Белоозерско дунда хургуулида багшалажа байһан спортын мастерта кандидат Афанасий Лаврентьев Башкирай АССР-эй спортын мастер Юрий Черышотой уулахадаа, һүбэлгэн бэрхээр наадаһан байна. Энэ уулзалга тэнсэлгээр дүүрээ.

Нагдэхин бүлгэтэ Эрхүүгэй областин спортын мастерта кандидат Владимир Беляев хөөр уулзалгадаа шүүжэ, түрүү һуури эзэлжэ ябана. А. Кириев, И. Костионов гэгшэд тэрэнээ хөхөд очкоогоо гэгээлэнэ. Хөөрдохи бүлгэтэ Яхад спортын мастер Владимир Хорин мүн лэ гоё очкоо икотой болонон. Ю. Малин, Н. Цирков, А. Чеков, И. Никифоров тус тустай 1,5 очкоотойгоор удаадахи һууринуудыа эзэлэн.

Московско областин «Спартак» бүлгэмэй тренер, бүхэ союзна категориин судья Геннадий Васильевич Сидов мурьсоонд ахмад судьягаар томилогдонхой. Тэрэнэй боксээр болон дамаар спортын мастер нэрэ ээрэгтэй байһанһи хонирлолтой. Мурьсоон үрэлжэлөөр, **Б.М. ЖИГЖИТОВ.**

ҺҮҮЛЭЙ ХӨӨР ЖЭЛ соо Юрий Вдовин өхө амжалта, илалта туйлаа. Дунда хургуулида хуража байхадэ, тэрэ хүүгдэй спортын хургуулин тренер Сергей Банзаркацевай хүлбэрлэбэ доор ариан бэлэйн ноюсануудтай түрүүшынхэ танилса хэн. Юра эдиршүүлэй болон залуушулай дундаһаа республикын чемпион болонон.

Недөндө жэл манай бэлитгэй бэрхэ залуу боксерт илангаһаа урагшатай байгаа. Тийгээ тэрэ залуушулай болон эршүүлэй дундаһаа РСФСР-эй чемпион боломо. СССР-эй спортын мастерай норматив дүүрэгтэн юм. Наһаан Эрхүү хотодо үнгрэгдэһэн РСФСР-эй чемпионда Ю. Вдовин хүндэһэг хүнүүртэ хөөрдохи һуури эзэлжэ, мунгэн медальар шагнагдаба. Энэ жэлэй эхэндэ СССР-эй абсолютна чемпионы нэрэ ээрэгдэ хүртэһэн түлөө мурьсоонд хабаадан байгаа. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Юрий Вдовин.**

Студентнэр шалгараа

Эршүүлэй комэдажүүдэй дунда баскетболуор Буряедай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мурьсоон «Труд» бүлгэмэй Спортын бэлшэн соо үнгрэгдэбэ. Энэ мурьсоон үнгрэгдэһэн зунай IX спартакиадын тоосгоод оруулагдаһан байгаа. Долоон команда хабаадаа.

Зурган илалта туйлаһан «Буряетик» бүлгэмэй команда түгээлэй наадаһан «Трава» даб дээрхи уулзалгада 36:58 тоотойгоор шүүгдэһэн һаа, авиационно заводой баскетболистнууд мүн лэ алтан медальта хүртэһэн түлөө мурьсоонд хабаадаа болоо хэн. Түгээсэлэй уулзалгада студентнэр эдбхитэйгээр хөөр наринаар наадажа, республикын чемпионууд болобо. Матвеев, Некрасов, Подгосев, Коллегов, Гаиса, Давушкин, Шаров, Мартынов, Перевалов, Морозов гэгшэд командын эрхэригдэ оронон байгаа. Тэрэнэй физическ культура болон спортын республиканыска комитетэй дамжуулгын кубок, дипломууд болон үнэтэ бэлгүүдэ баруулагдаба.

Түгээһэн һуури эзэлхын түлөө наадаһа «Труд» болон «Спартак» бүлгэмүүдэй комитетүүд уулзаа. Спартактай 54:53 тоотойгоор илажа, брэнзо медальар шалгагдабэ. **С. АФАНАСЬЕВ.**

НАЙХАН ЛЭ БАЙНАШ ДАА, ПРАГА!

Баруун Европонтон түбэй эзэлһэн Чехословаки орон эрхэбди. Тэрэнэй нислэл ороо Прага Европонтон бүхэ гуродуудай эхнэ гэжэ нэрлэгдэдэг. Энэ гурэнэй дэбисхэр дээрүү хуртэ бүхэ оронуудай харгы замууд гаредэг байна. Баруун-Чешскэ областин түб Пльзень хотолоо елшлагманай эхилбэ. Тэрэ хотондэ машина бүтээгдээр, суута нивэ шаналаараа дэлхэдэ мэдээжэ. Прагада Европосоогоо эгээл түрүүшын университет, театр нэгдэһэн хуураһан гэжэ үнэтэй сууда гараншуу. Орон дотор шилжэ 34 завод байн. Текстильн 60—70 процентин харин оронуудта эльгээгдэжэ. Курортнуудайгаа тоогоор Чехословаки хуусхэ, орон дэлхэдэ дээрэ үгэ юм. Ганса Карловы Варые юунтай гэжээлбэ. Жэлдэ дунда эрдэ 20 миллион хүн соо Чехословакиин курортнуудта акардаг. Эндхи хүн соо өөлдөө аяншлаха өхө дурадай. Бүхэ хүн зоногүй 80 процент киһин зоногүй аяншлаһан бэлэн, тухсай парктартай байдаг юм ха. Статистикын үндэһөөр энэ орон хун бүхэн дунда ээрэгжэжэ оршон ородог жэмээтэй. Гурбадахи хун бүхэн урмаштай. Тэрэгээрээ бүхэ Европоор гүйгэлдээг юм хаш.

ЧССР-тэ бүтээгдэн гарадаг продукция дэлхэйн олонхи орондоо эльгээгдэдэг. Харин асардаг юмниин хомор. Сай эндэ үргэдэггүй, Чехословакида далай байхагүй. Зүүвэр пивнэй далай шэнги. Эндэ үдэр бури үйлдэбэригдэдэг пивн хэмжээн (үгэй хэлэхэдэ, хитад хун бүхэндэ нэг-нэгэ аяга хүртээ) гэжэ багсадаг байна.

Чехословаки байгалийн баялгыг үнэтэ шухал хэбтэһүүдээр айкабар баан, Харэ, Боро шулуу мүүрлэн, турфит, доломит, асбест, торф, үнгээт мрамор, дабич, борууд бусад зүйл эндэ эхэ. Хрустальер элдэб хэрэгсэл хэбтэ гүша гаран завод худэлнэ.

«Шкоде» түхээлэй автотехника бүтээгдэг нимэл нэрэртэй завод Пльзеньдэ байдаг. Тэрэ 1855 ондо байгуулагданхай түүхтэй. «Шкода» нэгдэ дэлэй заводууд бүхэ орон соон дэлгэрэнэй. Дун хамта тэндэ 50 мянган хүн үдэлнэ. Худэлмэришэн бүхэһэн дунда ээрэгээр 2990 крон (манайхээр 299 түхэр) селин хүлэ абадэг. Гэгээлэй управлинн генеральна захиргаан Пльзень хотодо оронон. Тэндэһээ эхэһе хооло бэшэ газарта Эмиль Шкодин хүүр байдаг. Бельги болон Англида хуража, өхө эрдэм бэлитгэй болонон энэ хүн мүлжэжэ ангийн түлөөлгшэ байгааһе һаа, хаоо амияа хайрангүй худэлдэг, хүнүүдыа дахуулжа шададаг бэрхэ хүлбэрлэгшэ байһан гэгдэг. Чехословакиин түүхэдэ тэрэнэй эхэн, бүтээһэн юумэн сэгнэшэгүй эхэ.

Завод 35 мянган хүнэй һуурият стадионтой. Энэ гуродото дурбэн дээдэ хургуулин, 11 техникум хун. Пльзенин клиникэдэ үбшэн хүндэ хургуулидаһан хэмэл бөөрэ реуспублика доторхи эгээл түрүүшын үзэгдэл мүн.

Корн-Маркс-Штадт. Худэлмэришэн ангийн худэлмэришэ баян намтартай хото, промышленностиин ба сөөлэй томо түб. 1165 ондо түрүүшынхэ түхээдэ дурсагдаһан Хемниц хотондэ үгээдэй туйлай өхө хүгжэлтөөрө Корн-Марксын нэрэ алдаршуулна. Тини 1953 онһоо хойшо Корн-Маркс-Штадт гурод гэжэ нэрлэнэ. Гуродой эгээл гол талмайда Корн-Марксын хүшөө-толгой бодохоогдонхой. Тэрэнэй үндэрнэй 5,5 метр, шэнгүүрнэй 40 тонно. Монумент бронзо 96 хубинаа суглуулагдаһанхай. Дээрэн «бүхэ оронуудай пролетаринар, нэгдэжэ!» гэһэн уржа дэлхэйн дурбэн хэлэн дээрэ бэшэ-дэлхэйн байна.

Тус хото дайны үедэ эхээ һандарһан. Харин мунөө эгээл үргэн гудамжануудтай, эгээл уужам һаруул гурод болонон.

Эльбэ мурэнэй эрье дээрэ Дрезден хотын холын сүв байда гаран үлээр домогтэ үзэгдэлүүдэ харайн тула бидээр бээ үнэтэй ээлхэн-хэй явабади. Түүхын боллоо архитектурин памятникүүд, шэнэ, гоё һайхан барилгэнууд тухай тобохон мэдээлэлүүдэ шагнахабди. XVIII зуун жэлэй уран гартанай, оюун бодолтоной бүтээһэн «Цайнгери» гэжэ ордоной ансамбль, үнэтэ шулуугаар, алта, мунгөөр хэгдэһэн шухал зүйлүүдэй баян коллекциин гүлгамта — «Зеленые сводни» гэжэ мунэй хүрээ ядан эрбэлдэбэ. «Гриен» гевельбел («Зеленые сводни») хадаа Европо дотор эгээл мунэй эрдэйн элдэмэрин мунэй эрдэнэ. Энэ боллоо Саксонийн курортнуудай үнэтэ зүйлүүдэдэ хадаагад хан (сокрощица) байһан. Алта, мунгөөр үнэтэ шулуугаар, алта, айнаар, эбенод модоч болон бронзоор хэгдэһэн 3 мянга гардан юм хэн. Зүүвэр мунөө выставкад тэдэнэй оролоодо хөхөднэй лэ шухуу табигданхай. Энэ хан анха түрүүн бэригдахадаа, ногоон үгөөр шэрэгдэһэн байна.

Тэндээл «Ногоон башини» («Зеленые сводни») гэһэн нэрлээ абһан гэгээш ха гэжэ баримталагдаа.

Саксонийн эзэн тайжа Польшын король байһан Август Сильный гэдэг XVIII зуун жэлэй 30-аад онуудаар Дрезденэй ордон соо музей нэрлэжэ гэжэ бодоод, архитектор Меттеус Даниэль Пепельман гэгшэдэ «Цайнгери» шинжэ байгууларине шинээр түхээжэ захиралта үгэһэн байһа. Үргэлжэ гэрэл ханатай долоон талгалын табанинч дэлхэйн тохдогдон дайны үедэ хогдолоо оронгүй үлэнэн. Тэндэ хадагаһатай байһан үнэтэ шухал зүйлүүдэе аршалан хамгаалгын тула Совет Армиин тухсай отрядүүд тэдэнэй Советскэ Союзда асарһан байна. Тэндээшэ асаргадан зүйлүүд 1958 ондо ГДР-эй правительствата дамжуулагдан түүхтэй.

Тезд тус музейдэ харһан, үзэһэн тухайгаа юун гэжэ хэлэхтэй? Тэрэнэй гоё һайханы дамжууланхэе бэрхэ тэй! «Хүнэй модон гэжэ эхээлэхэе хархана саададаггүй юм гэжэ сэрэн Соломон хэлэһэн гэжэ. Хэрбээ тэрэ Дрезден хурһан һаа Магдэ эхэ хэлсээшэ хүйлгэжэше болохо хэн. Хаанай ногоон талһага соохи баян харахадэ, модон харгана, седанадэ. Тэрэндэ бэшэ юунше хэрэггүй болоно», гэжэ 1732 ондо Дениэль Вилгелм Триллер хэлэһэн. Эдэ үгэнүүдэй һуулар ондоо юумэ хэлэхэн бэрхэ!

Тэрэнэй һүүлээр үгэ абһан эхээр, ажалай ветеран, директорийн эб найрамдал тухай хэлэһэн наһамжы дамжэбэ.

— Европодо американ ракитэнүүдэй тохдогдожо байхадэ, бизидэ манай республикада һайтай юумэн үгэ. СССР-эй эб найрамдалтай түлөө тэмсэгдэ гэжэ һайн мэдэхэдэби. Дайны үедэ манай орондоо туһалһанхай хээгээдэше мартахгүйбди. Та бүгдэнэй һайн амарад, Эхэ орондоо бусахы хуусхэб. Эдуур энхэ байгытэ. Эб найрамдал мандаха болтогойтэ гээд, үгээ тэрэ түгээсхэб.

Тэдэнэй һүүлээр «Теплоприбор» заводой токар А. К. Вейшман, деталнуудыа мулгэжэ И. В. Назаров гэгшэд манай зүгөө үгэ хэлэбэ. Үдэр бури 900 тонно металл энэ заводто ородог. Тэрэнэ шанаржуулагдаа, пресээр дарагдаа, даһинаа сээрэ продукция болгодогд хөөрөө заводуудта эльгээдэг юм. Үдэртэ энэ 30 тонно үнгээт металл шанаржуулагдаа.

— Бидэ бригадна подрайда гуримар амжалда боложо байһабади. Ашаг үртээгэй бэрхэ яһала хуруулаа. Танай энэд тиймэ арга би гү! — гэжэ манай худэлмэришдэ һонирхобэ.

— Танай тэндэ хэрэгсэлдэг гуримар амжалда боложо байһабади. Ашаг үртээгэй бэрхэ яһала хуруулаа. Танай энэд тиймэ арга би гү! — гэжэ манай худэлмэришдэ һонирхобэ.

МУШЭДТЭЛ ОЛОНРАН МҮНХЭ ЗУЛА БАДАР

Хаскалгана андадаа һамдэ, 34 МИКРОСКОП, 1200 микрон «Калтан» Прага утгабэ. Италия «Эниан» утгабэһаа 20 «Панорама» гэжэ да буубдак хураганхайһаа наһа септибэр Тэнгэри салмак хурагол барилга хил автобусот Чехословакии нислэлтэ елшлагһаа зүүн тун туйлжэ соо зориууагдэжэ, гид-оронууд дэһинэ Прагадэ Европонтон бэлэбэ. Европонтон бэлэбэ энэ гоё һайхан гэжэн үдэр байһанадаа шэнэ Я а в б ш и, түүхүүд доторнай эдэ доторнай аттестат бөөгөтэй тогтоһон байгааган хун энэ өмө Дэлхэйн үдэр фашис бэлэбэ Чехословакии сээс үедэ үнэтэй рэгшэдэй уржа Ольшевска ху